Rubinstein!

Att lyssna till Rubinstein påminner inte så litet om en andaktsstund, och det känns svårt för att inte säga omöjligt att klä i ord vad man känner efter att ha fått ta del av konserten med honom igår på Liseberg. Han är 81 år nu och bättre än någonsin säger de som vet, och även om detta faktum för sig är exeptionellt nog, är det inte det huvudsakliga skälet till att han helt trollbinder sin publik. Snarare beror det på att vi i honom får förnimma slagen från ett stort, rikt och varmt hjärta, vars bärare i sig själv för mig på ett besynnerligt sätt personifierar begreppet musik. Chopin och Rubinstein. Hör de inte på ett oupplösligt sätt samman? Vad som dessutom fascinerar är återspeglingen i hans spel av en enorm aptit på vad livet har att bjuda. Och han älskar att spela och ge — det hörs och syns hur tydligt som helst. Efter att ha spelat »sin» Assdur polonäs säkert 10.000-tals gånger borde Rubinstein i ärlighetens namn få lov att känna en viss leda inför den. Men ingalunda! Frisk och spontan låter den, och han ger den, liksom allt annat han gör, dessutom en aristokratisk resning, som ingen annan förmår.

I det program han valt att spela igår dominerade det introverta draget. Vi fick lära känna Beethovens Appassionata inte som någon himlastormande affär, utan han lät den med ytterligt små medel sväva fritt men ändå ganska jordnära. Dessa små medel, som kräver en fullständig behärskning av pianots möjligheter, använde Rubinstein även i Schuberts impromptus i Ass och Gess dur op. 90, som oftast brukar få agera bravurstycken. Men inte hos Rubinstein inte! Lugnt och stilla och med det hundraprocentiga mästerskap han besitter fick han dem att låta som om de skapades just i detta ögonblick.

Denna känsla av improvisation erfor man också i de bägge Debussy-preludierna och Chopins första Ballad och Nocturne i Dess. I den mån man kan tala om ett besjälat anslag är detta vad som bäst karaktäriserar Rubinsteins sätt att få instrumentet att klinga. Det låter faktist inte som piano, vars egentliga klang ju i grunden inte är speciellt vacker, utan det *sjunger* verkligen. Att det lever och pirrar i rytmen så att vilken jazzmusiker som helst skulle bli grön av avund, gör bara Rubinstein så mycket mer fascinerande.

Vad man i alla fall främst känner inför Rubinstein är *tacksamhet* — för oss i den s k unga generationen därför att vi genom honom får möjlighet att erfara något av atmosfären från en tid som utan varje spår av stress var så främmande från vår jetålder. Men som sagt — det måste upplevas, och alla som var där igår och som har hjärtat på rätta stället fick vara med om en upplevelse utöver det vanliga.

Suzanne Gülich